

Tieteen veikkausvoittovarojen käytön selvitys

7. kesäkuuta 2018, klo 12:00-14:00

Tieteiden talo, sali 104

Sami Niinimäki

Ylitarkastaja

Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

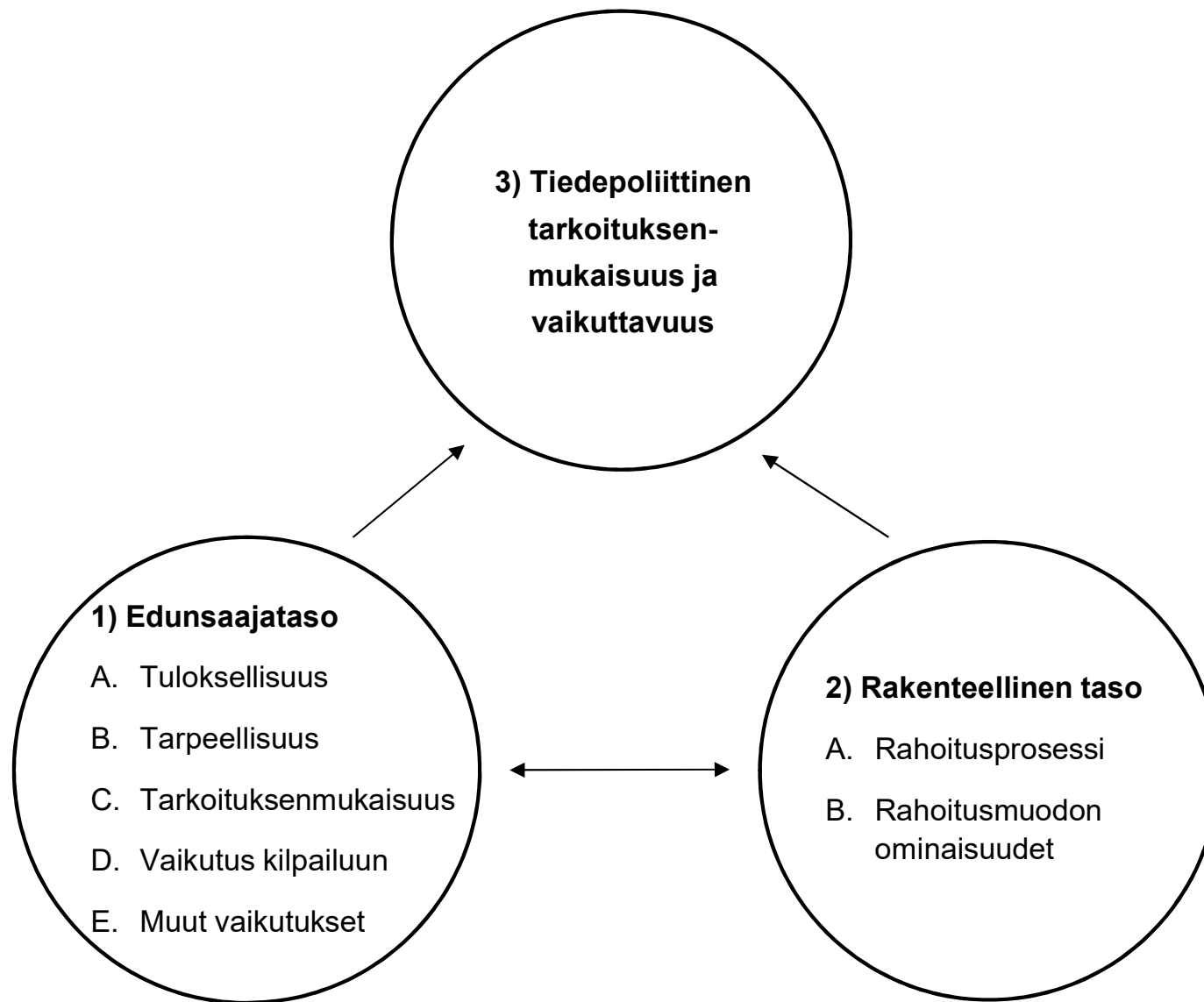
Tavoitteet

- Selvitystyössä tarkastellaan **tieteelle tarkoitettujen** rahapelitoiminnan voittovarojen harkinnanvaraisia (KTPO:n myöntämiä) valtionavustuksia vuosina 2014 ja 2015.

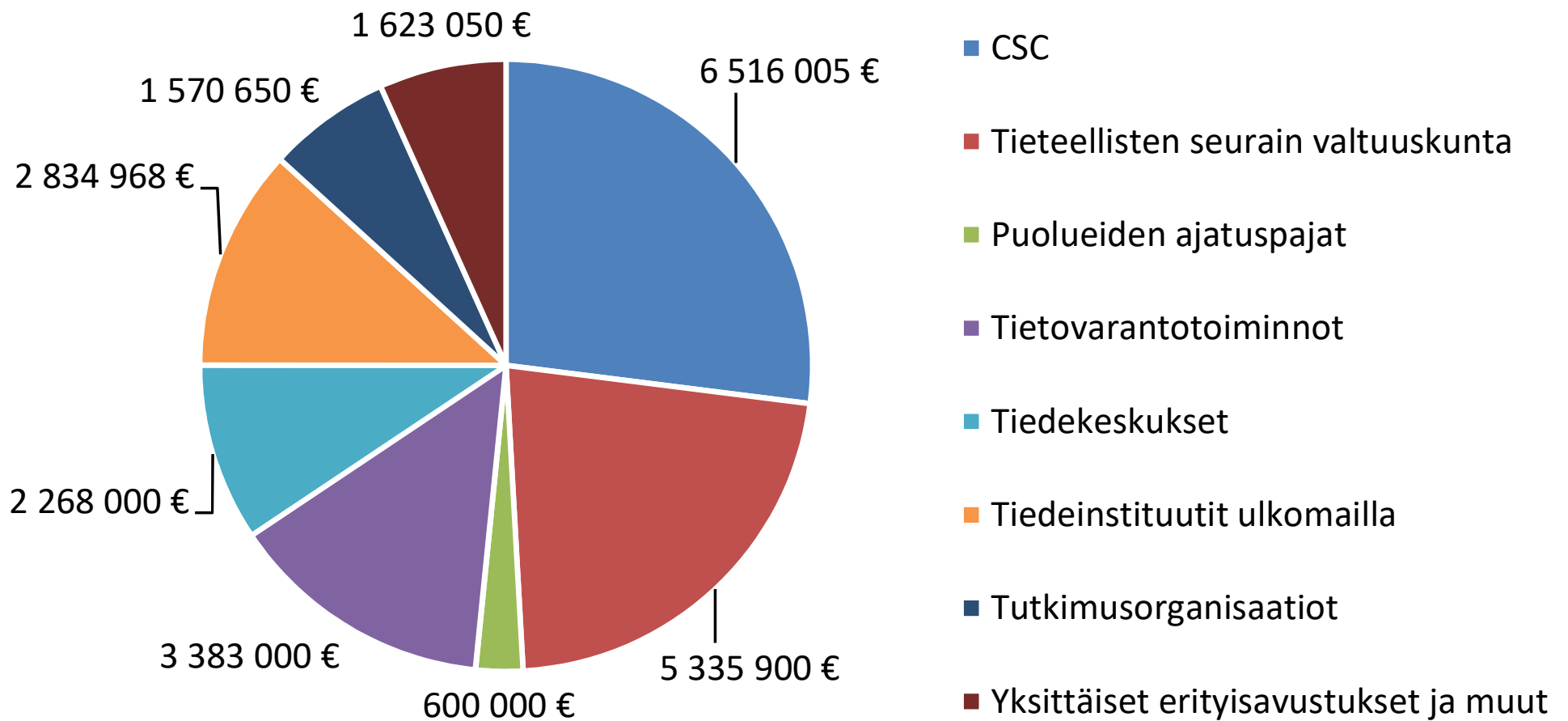
Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarojen kohdistuminen tieteen edistämiseen, momentit 29.40.43.4-8	Toteutunut 2014	Toteutunut 2015
29.40.53.4. Tiedeinstituuttien ja tutkimuslaitosten, Tiedekeskus Heurekan sekä eräiden tieteellisten seurojen ja yhdistysten toiminta-avustuksiin	10 413 550	10 365 069
29.40.53.5. Päätöksentekoa tukevaa yhteiskunnallista tutkimusta tekevien yhteisöjen ja tutkimuslaitosten avustuksiin	600 000	600 000
29.40.53.6. Eräisiin kansainvälisen tieteellisen yhteistyön menoihin, jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin	2 791 189	2 052 832
29.40.53.7. Tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistämiseen ja muihin tieteen tukemisesta aiheutuviin menoihin	9 298 050	8 857 669
29.40.53.8. Avustusten maksamiseen niiden tiedeinstituuttien tilakustannuksiin, jotka maksavat vuokraa Senaatti-kiinteistölle	587 268	593 160
Yhteensä	23 690 057	22 468 730

Tavoitteet

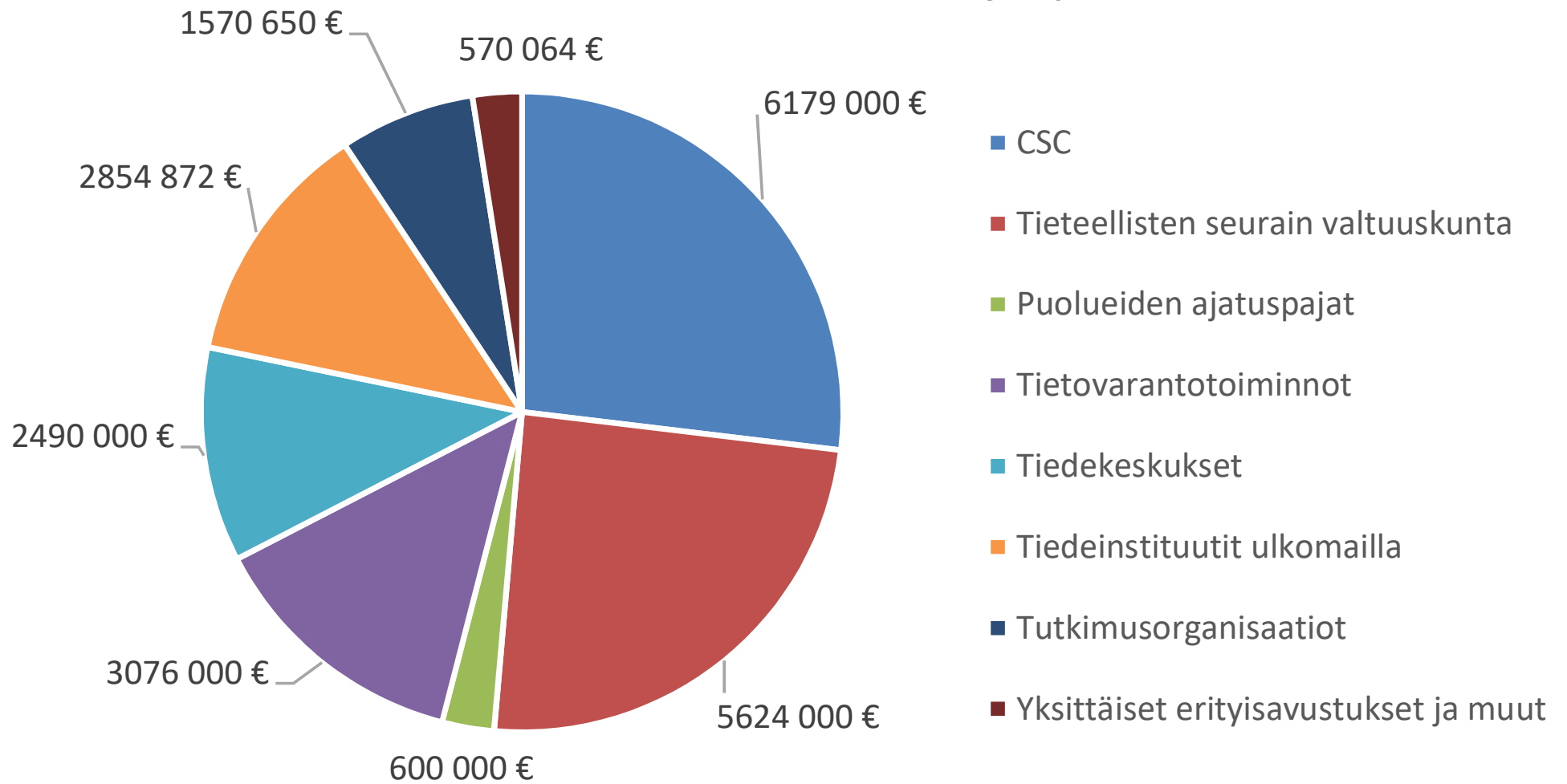
- Kartoittaa tieteelle osoitettujen rahapelitoiminnan voittovarojen **käytön tuloksellisuutta, tarpeellisuutta ja tiedepoliittista tarkoituksenmukaisuutta**
 - valtionavustuslain (688/2001) 36 §:ssä kuvatun vaikutusten arvioinnin mukaisesti.
 - huomioidaan lisäksi lakisääteisten ja OKM:n asettamien omien ehtojen ja rajoitusten käytännön soveltaminen.
- Tarkastella **kunkin edunsaajan tavoitteita, toimintaa ja yhteensopivuutta** suhteessa määrättyihin tiedepolitiikan tavoitteisiin
- **Tarjota ehdotuksia** miten kyseisellä valtionavustustoiminnalla entistä paremmin palvellaan tiedepoliittisia tavoitteita.

Tieteen veikkausvoittovarojen jakauma edunsaajaryhmittäin v. 2014

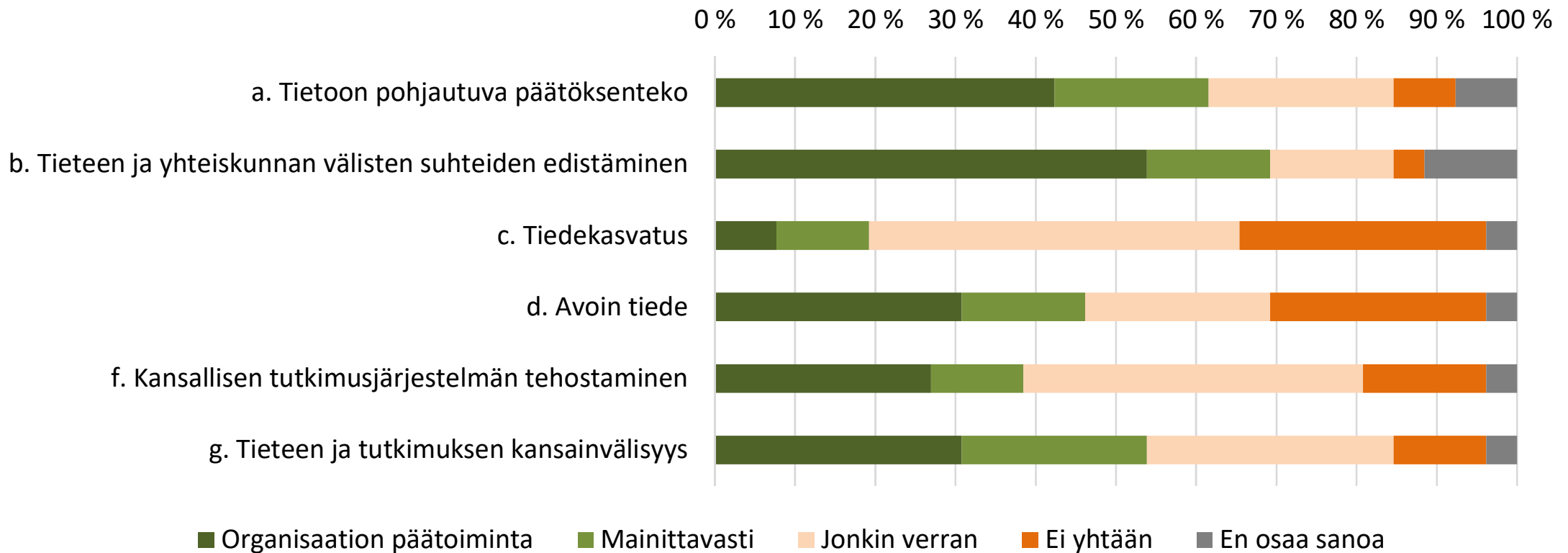

Tieteen veikkausvoittovarojen jakauma edunsaajaryhmittäin v. 2015

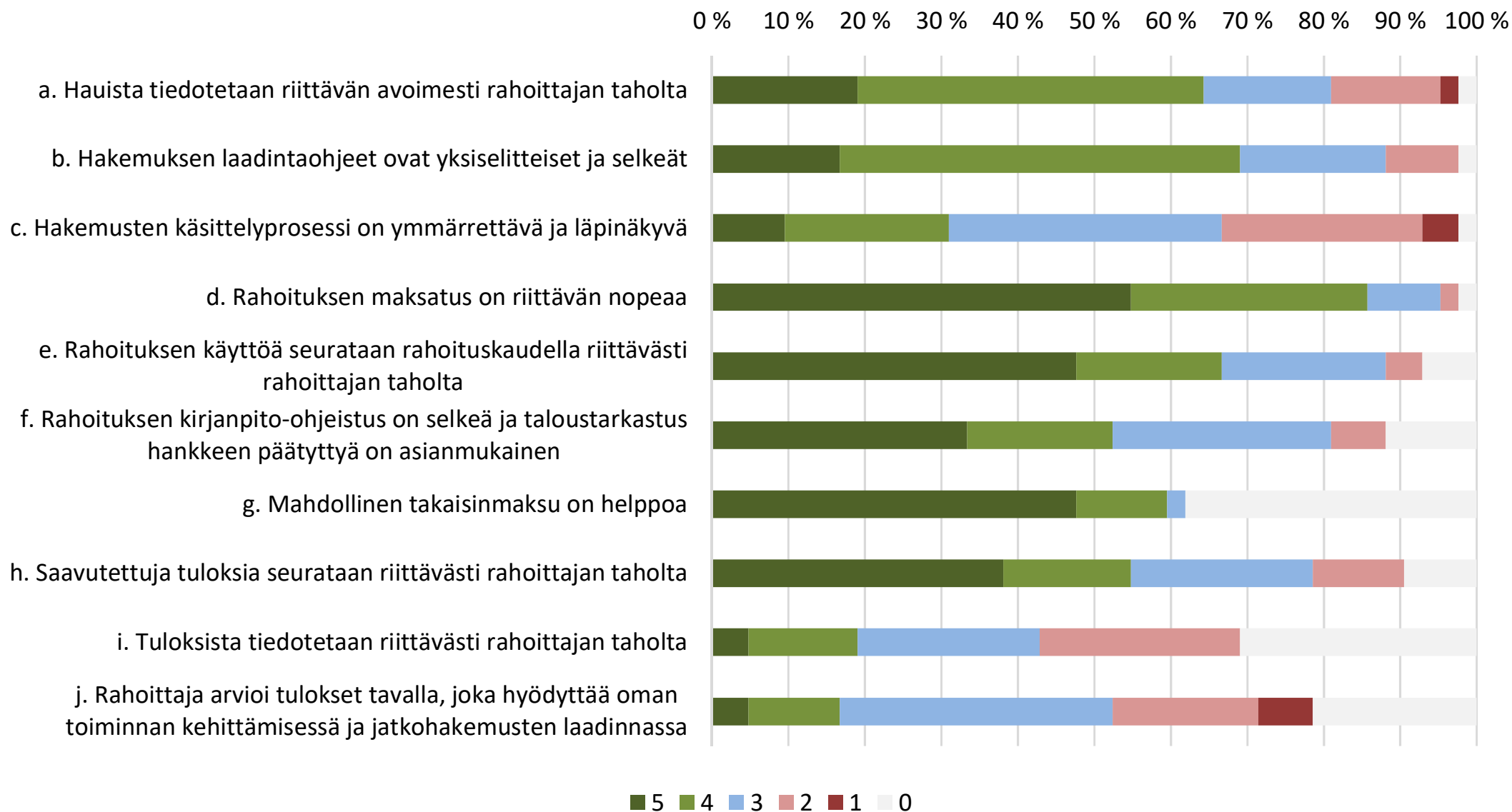
Tiedepoliittiset tavoitteet edunsaajien toiminnassa.

Perustuu analyysiin edunsaajien vastauksista kysymykseen "Mitä seuraavista toiminnoista organisaationne on harjoittanut vuosina 2014 tai 2015?", Gaia Consultingin toteuttama kysely kesäkuu 2017, N=26

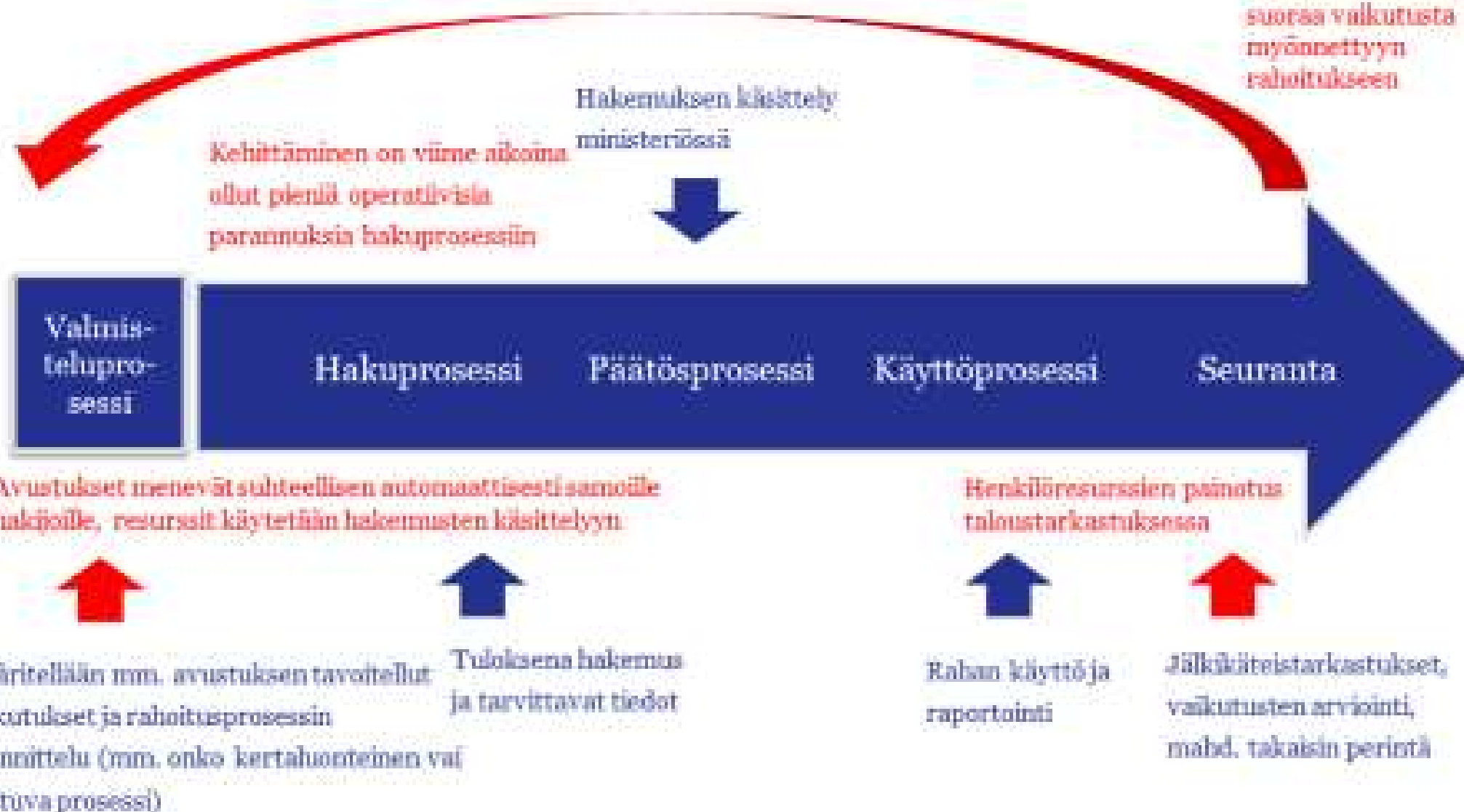
Edunsaajien vastaukset kysymykseen "Ottakaa kantaa seuraaviin väittämiin koskien tieteelle tarkoitettujen rahapelitoiminnan voittovarojen rahoitusta."

5= Täysin samaa mieltä - 1 = Täysin eri mieltä, 0 = En osaa sanoa, N = 42

Rahoitusprosessi ja sen kehittämiskohteet

Toiminnan suunnittelulla ja raportoinnalla ei ole suora vaikutusta myönnettyyn rahoitukseen

Kohti vaikuttavuus- instrumenttia

Gaian raportin sanoma

- Arvioinnissa tarkasteltiin valtionavustusten tuloksellisuutta, tiedepoliittista tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta.
- Arviointi keskittyi nykyisiin edunsaajiin, rahoitusprosessiin ja rahoituksen strategisuuteen. Arvioinnin näkökulma oli kehittävä.
- Selvityksessä suurin kritiikki kohdistuu rahoituksen strategisuuden puutteisiin. Heikkouksista huolimatta on vuosina 2014–15 rahoitettu paljon toimintaa, jolla on ollut arvokkaita tuloksia ja vaikutuksia. Osalla toiminnasta, tuloksista ja vaikutuksista on myös ollut relevanssia keskeisten tiedepoliittisten tavoitteiden suhteen. Vaikuttavuus ei kuitenkaan ole niin vahvaa kuin se voisi olla.

Gaian raportin sanoma

- Gaian selvityksessä oli käytön kehittämiseksi kuvattu kolme vaihtoehtoista kehityspolkua:
 1. itse toiminta jatkuu entisenlaisena, mutta toimintaa rationalisoidaan ja sen selkeyttä ja läpinäkyvyyttä lisätään
 2. rahoituksen harmonisointi, jossa lisätään toiminnan tavoitteellisuutta, ja vahvistetaan rahoitusprosessin tasapuolisuutta, palkitsevuutta ja vastikkeellisuutta.
 3. vaikuttavuusinstrumentti, jolla sekä täydennetään että uudistetaan Suomen kansallista tutkimusjärjestelmää.
- Ensimmäinen polku on suhteellisen yksinkertainen toteuttaa, kun taas kolmas polku vaatii nykyistä huomattavasti vahvempaa strategista otetta, rahoituksen pitkäjänteisyyden ja suunnitelmallisuuden vahvistamista, sekä kannusteita kehittymään ja uudistumaan. Koska nykytila on pitkään jatkuneen kehityksen tulosta, rahoituksen kehittäminen edellyttää muutoksen laajapohjaista hyväksyntää, priorisointia ja sitoutumista kaikilta tahoilta sekä kohtuullista siirtymäaikaa nykyiselle edunsaajajoukolle.

Yhteenveto

- Gaian selvityksen pohjalta on ilmeistä, että rahoituksessa olevien hankkeiden valinnan ja toteutuksen läpinäkyvyyden lisääminen sekä vaikuttavuuden näkyväksi tekeminen ovat välttämättömiä.
- Selvityksen kehittämisehdotuksia otetaan asteittain käyttöön tulevina vuosina.
- Ratkaisuja pyritään tekemään Visio2030 tiekarttatyön yhteydessä, sekä linjassa OKM:n valtionavustuskäytänteiden yhteistyöryhmän sekä rahoituksen yhteistyöryhmän kanssa.
- Valtionavustuskäytänteiden yhteistyöryhmä ja valtionavustusten digitalisointihanke ovat päävastuussa valtionavustusjärjestelmän kehittämisestä.
- Rahoituksen yhteistyöryhmä selvittää eri rahoitusjärjestelmien kehittämistarpeita kokonaisuutena, jossa yhteydessä selvitetään, missä määrin pysyväisluonteista ja toiminnan ylläpitämiseen tarkoitettua rahoitusta on tarkoituksenmukaista kohdentaa valtionavustuksina.

TAE määrärahojen kehitys

Momentti	Momentin nimi	Määräraha 2017, €	Määräraha 2018, €
29.40.53.4	Valtiontalouden ulkopuolisten tiedeinstituuttien ja tutkimuslaitosten, Tiedek...	21 122 000 €	23 183 000 €
29.40.53.5	Päätöksentekoa tukevaa yhteiskunnallista tutkimusta tekeville yhteisöille ja tutkimuslaitoksille myönnettäviin avustuksiin	600 000 €	600 000 €
29.40.53.6	Eräisiin kansainvälisen tieteellisen yhteistyön menoihin, jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin	2 080 000 €	2 080 000 €
29.40.53.7	Avustusten maksamiseen niiden tiedeinstituuttien tilakustannuksiin, jotka maksavat vuokraa ulkoasiainministeriölle	680 000 €	680 000 €
		24 482 000 €	26 543 000 €

Vuonna 2016 eri määrä momentteja, mutta yhteissumma oli 23 460 000 €